

**Проф. др Драган Јовашевић: СИСТЕМ
ЕКОЛОШКИХ ДЕЛИКАТА, Правни факултет
Универзитета у Нишу, Ниш, 2009, стр. 367.**

Мр Марина М. Симовић-Нишевић

Крајем 2009. године, у издању Правног факултета у Нишу, појавила се научна монографија „Систем еколошких деликата” др Драгана Јовашевића, редовног професора Правног факултета у Нишу¹. Књига је збир огромног знања и рада проф. Јовашевића којом он потврђује давно освојен ауторски ауторитет. Аутор је иначе добро познат широј научној јавности као међународно признат стручњак у области кривичноправних наука, који је, поред више области којима се бави, специјализирао управо на теми ове књиге. Стога њено појављивање даје могућност стручној јавности, али и широј читалачкој публици да се упозна са

---

¹ Професор Јовашевић је дипломирао на Правном факултету у Београду 1981. године. Магистарску тезу под називом „Наркоманија као социјално-патолошка појава и њен криминогени значај“ одбранио је на Правном факултету у Београду 1985. године. Докторску дисертацију на тему „Кривично дјело фалсификовања исправе“ одбранио је на Правном факултету у Београду 1995. године. На Правном факултету у Нишу ради од 2004. године када је изабран за ванредног професора за ужу кривичноправну научну област. За редовног професора изабран је 2009. године. У школској 2007/2008. години, према Наставном плану усвојеном 2003. године, изводио је наставу из предмета *Кривично право* и *Међународно кривично право*. Према Наставном плану усвојеном 2008. године, изводи наставу на основним студијама права из предмета *Кривично право* и *Међународно кривично право*, а на дипломским студијама права из предмета *Малољетничко кривично право*. У својој професионалној каријери објавио је 12 уџбеника, 10 монографија, седам практикума и 120 чланака. Учествовао је и учествује у седам пројеката. О дјелу професора Јовашевића могло би се рећи да се све већ зна. И премда се чини да је све тако, Јовашевићево дјело, као и свако друго истински велико, није затворена књига. Стваралачки опус професора Јовашевића одликује се јасноћом и једноставношћу, иза чега стоји велики научни рад и подвиг са невјероватним смислом да се пише са посебном прецизношћу. Овај опус краси и компетентност, непристрасност, цјеловитост и обухватност приступа предмету.

најновијим сазнањима у овој области. С друге стране, ова књига даје особену класификацију феномена еколошких деликата, па се може посматрати и као универзитетски уџбеник и као научна монографија. Она може добро да дође свакоме ко се интересује за питања и проблеме еколошких деликата и њихових основних појмова.

Ауторитетом и знањем монографија представља теоријско-практично синтетичко монографско дјело настало као резултат проучавања еколошке безбједности, као и различитих облика и видова угрожавања овог сегмента безбједности. Иначе, еколошки деликти представљају посебно захвалну област истраживања у оквиру казненоправних наука и одличан компромис између амбиција и могућности. Ради се о значајним међународним, социјално-патолошким, криминогеним и правним појавама које имају историјски дугу традицију, али се по свом интензитету, учесталости, појавним облицима, обиму и интензитету проузрокованих посљедица посебно истичу на почетку 21. вијека у доба изразитог техничко-технолошког развоја.

Монографија је намијењена првенствено као образовна и иновациона литература за стицање основних, као и продубљених знања о основним појмовима и институтима везаним за правне (међународноправне, националне и казненоправне) аспекте уређивања и заштите животне средине у цијелости и појединих њених сегмената (воде, ваздуха, земљишта и др.), затим за еколошку безбједност као важан сегмент система безбједности, односно за облике и видове повреде или угрожавања овако схваћене безбједности свима који у процесу основног или специјалистичког образовања долазе у додир са овом материјом, али и свима који се са њом срећу у свакодневном практичном раду.

Ради се о монографији која свеобухватно и интердисциплинарно обрађује проблематику еколошке безбједности и њеног угрожавања са аспекта међународних, али и унутрашњих (националних) прописа. Ова је материја иначе садржана у одредбама низа међународних аката донијетих у оквиру универзалних или регионалних међународних организација (у првом реду Савјета Европе), али и у одредбама домаћег, у првом реду кривичног, привредно-преступног и прекршајног законодавства (Кривичног законика, Закона о привредним преступима и Закона о прекршајима Републике Србије).

Књига је настала као плод вишегодишњег бављења аутора проблематиком еколошке безбједности (међународне, регионалне и националне), односно утврђивања кривице и кажњавања учинилаца раз-

личитих деликата којима се повређује или угрожава еколошка безбједност (еколошких деликата) у националном, компаративном и међународном праву. Садржина књиге свеобухватно, дакле, обрађује: форму, начине, средства, облике и видове угрожавања или повреде еколошке безбједности. То указује да се монографија ове врсте може назвати и „Еколошко казнено право”. Тој основној намјени аутор је прилагодио начин, систем, метод, стил и садржину излагања посматране проблематике. У тежњи да се олакша савладавање овог доста динамичног, сложеног, обимног и разуђеног градива, аутор је настојао и у великој мери успио да на савремен, једноставан и приступачан начин изложи теоријске, упоредноправне и практичне аспекте, обиљежја и карактеристике облика и видова угрожавања човјекове животне и радне средине.

Цјелокупна материја садржана у књизи изложена је у више дијелова који се логично настављају и представљају јединствену цјелину.

У првом дијелу монографије изложен је систем међународно-правних аката донијетих од стране универзалних и регионалних међународних организација којима се поставља солидан систем уређивања, унапређења и заштите животне средине. Анализирани су релевантни међународни правни акти којим се успоставља низ принципа савременог еколошког права на којима поједине државе заснивају свој систем еколошке безбједности. У том дијелу је посебан акценат стављен на двије европске конвенције – о грађанској и кривичној одговорности за штете проузроковане загађењем, угрожавањем и деградацијом животне средине.

У другом дијелу је изложен и детаљно анализиран правни систем еколошке безбједности (право уређења и заштите животне средине) који је успостављен у Републици Србији посљедњих година - доношењем већег броја закона и подзаконских аката разних врста.

Трећи дио овог излагања се односи на област еколошких деликата у праву Републике Србије. То су кажњива понашања појединаца, група и правних лица којима се кршењем норми правног поретка остварује забрањена посљедица за које надлежни државни органи прописују поступак и посебне органе за кажњавање. Овдје се разликују три врсте деликата. То су: кривична дјела, привредни преступи и прекршаји. Поред карактеристика ових деликата и њихових учинилаца, слиједи излагање о облицима и начинима (репресивним и превентивним) реаговања друштва – државе на ова понашања и према

њиховим учиниоцима, и то према одредбама Кривичног законика Републике Србије и споредног законодавства.

На овом су мјесту садржана бројна теоријска, али и практична схватања о посматраним темама. При томе су аутори користили обимну законску литературу како Републике Србије, тако и више других држава (у првом реду, држава насталих распадом СФРЈ, Аустрије, Њемачке и Руске федерације), као и актуелну судску праксу. Наиме, аутор је послје излагања сваког појма и института везаног за разне врсте деликата којима се угрожава еколошка безбједност, сходно законским решењима, посебну пажњу посветио теоријским схватањима према достигнућима савремене кривичноправне, криминалнополитичке и међународноправне теорије, те практичним остварењима законских рјешења у различитим облицима и видовима испољавања у судској пракси.

Потом слиједи излагања законских рјешења о начинима, облицима и видовима сузбијања и спречавања ових врста противправних понашања којима се на најтежи и најозбиљнији начин повређује еколошка безбједност (међународна, регионална или национална). При томе је посебна пажња посвећена новим институтима који савременом друштву стоје на располагању у сузбијању ових негативних безбједносних и социјално-патолошких појава који треба да допринесу ефикаснијем и квалитетнијем супротстављању државе овим облицима угрожавања безбједности демократске државе на почетку 21. вијека.

У излагању ове веома, сложене и обимне материје аутор је вјешто користио сву расположиву домаћу правну, политичку, безбједносну и криминалнополитичку литературу, законске текстове, као и актуелну судску праксу што има велику употребну и практичну вриједност. Својом свеобухватношћу, прегледношћу, добром структуром, занимљивим екскурсима, као и дубином и начином обраде иначе врло „штакљивих“ тема и проблема, ова књига заслужује највише оцјене. Аутор је оперисао на више нивоа са подједнаким успјехом, што је изузетно тешко и захтијева одлично познавање како правне и филозофске теорије, тако и посебних, историјских случајева и праксе. Можда се највећи квалитет ове књиге налази управо у томе што је једна иначе не толико атрактивна и популарна област приказана на начин који је врло интересантан за широку читалачку јавност, чак и за оне која ова тема посебно не интересује.

Из изложеног произилази да монографија проф. Јовашевића „Систем еколошких деликата“, са поднасловом „Еколошко казнено

Mr Марина М. Симовић-Нишевић:
Проф. др Драган Јовашевић, СИСТЕМ ЕКОЛОШКИХ ДЕЛИКАТА ...

право”, представља освјежење у обиљу литературе из области политичке и правне теорије, као и политичке филозофије. Нова књига проф. Јовашевића, без много теоретисања и оптерећујућег катего-ријалног апарата, поставља дијагнозу и описује вријеме у коме живимо и догађаје који нас прате, тако што пушта чињеницама да саме говоре.

Рад је писан једноставним и разумљивим стручним језиком, лаким и допадљивим стилем, што га чини изузетно погодним за поимање и разумијевање посматране материје. Захваљујући свом садржају, као и томе што је писан на приступачан начин, може бити користан и занимљив и широј читалачкој публици и јавном мњењу. По својој садржини, обиму и начину третирања, као и продубљености посматраних тема, уоченим питањима и проблемима, као и начином њиховог разрешења, то је један аналитичко-синтетички стваралачки рад који одражава не само висок степен познавања материје из ове области, већ и изванредан педагошки приступ.

Mr Марина М. Симовић-Нишевић:
Проф. др Драган Јовашевић, СИСТЕМ ЕКОЛОШКИХ ДЕЛИКАТА ...

СУДСКА ПРАКСА

